

D • N
24/12 1959

Fred för Israel

Den nybildade israeliska regeringen, partipolitiskt stödd på ett överväldigande flertal och från utrikespolitisk synpunkt representerande en nästan enig folkmening, har på sitt program förhandlingar som skall syfta till fred och vänskapliga förbindelser med arabstaterna. Denna hållning är inte ny, den har intagits av Israels styrelse sedan statens bildande, men avsikten är tydligen att än en gång göra ett energiskt försök att få en uppgörelse till stånd. Utsikterna är inte stora; de arabiska staterna fortsätter sin hets mot Israel, den arabiska nationalismen lever på det av diktatorer och kungar underblåsta hatet mot Israel. Men för de demokratiska staterna står det klart att Israels krav är rättfärdiga; frågan är vad som kan och skall göras för att hjälpa Israel.

Att arabstaterna under de elva åren efter Israels upprättande ständigt kränkt inte bara Förenta nationernas grundsatser, utan också sina egna stilleslutsavtal med Israel är ostridigt. Det sker genom hetsen: "Varje arab ser framåt mot nästa rond i den avgörande kampen för att undanröja Israel", förklarar Nasser, och på denna punkt får han instämmande inom hela den girdel av fiender som omger Israel, i Jordanien, Saud-Arabien och Irak likväl som i Syrien och Libanon. Det sker genom kränkande av de avtal enligt vilka relationerna mellan Israel och dess grannar i skilda hänseenden skulle regleras; man har i Jordanien inte ens gått med på förhandlingar om fri trafik med Israel och judars tillträde till de heliga platserna på andra sidan Jordan. Det sker genom att de arabiska flyktingar som under befrielsekriget lämnade Israel hålles i fattigdom och hat vid gränserna i stället för att inlemmas i de folk som förklarar sig vara deras stamfränder och beskyddare. Det sker genom blockaden, som avskär Israel inte bara från handel till lands, utan i stor omfattning till sjöss, främst genom spärningen av Suezkanalen, och som därjämte innebär att arabstaterna genom hot om bojkott förmår företag i andra länder att vägra import från och export till Israel.

De båda sistnämnda frågorna är de svåraste, eller i varje fall de mest aktuella. Provisoriskt har problemet med de arabiska flyktingarna än en gång ordnats av FN genom en överenskommelse enligt vilken vissa FN-stater, främst USA, nödtorftigt underhåller dessa flyktingar ännu ett år framåt. Det är en otillfredsställande, ja, farlig lösning, ty var och en vet att dessa flyktingar systematiskt hetsas mot Israel och används som propaganda mot Israel, att de ingår i beredskapen för det av araberna förkunnade utrotningskriget.

Värst är blockaden. Suezkanalen har hela tiden i strid mot en rad avtal, bland andra Suezkonventionen och stilleståndsavtalet mellan Egypten och Israel, hållits stängd för israeliska fartyg, och andra länders fartyg har i godtycklig omfattning hindrats att föra varor till Israel. Sedan i våras har denna blockad, som folkrättsligt måste betecknas som sjöröveri, skärpts därtill att även israelisk export på fartyg från andra länder hejdas och vederbörande varor tas i beslag. Härtill kommer att den möjlighet till handel på Orienten som Israel har genom hamnstaden Eilat vid Akabaviken enligt uttalanden från arabiskt håll också kanske skall avskäras, vilket kan ske genom aktioner från Saud-Arabien och Egypten.

Alla dessa frågor, och särskilt blockadfrågan, har många gånger behandlats av FN. Tidigare har säkerhetsrådet i resolutioner framhållit Suezblockadens rättsstridighet; numera kan sådana beslut inte nås, eftersom Ryssland ställer sig på arabstaternas sida och inlägger veto. Inom generalförsamlingen har det stora flertalet demokratiska stater, däribland Sverige, stött Israels rättvisa sak, men denna församling kan, även om en resolution får den stadgade två tredjedelsmajoriteten, inte fatta något bindande beslut. Därför har denna fråga hittills främst kommit att handläggas genom generalsekreterarens ryktbara — eller beryktade — "tysta" diplomati, alltså genom förhandlingar av hemlig natur mellan hr Hammarskjöld och de närmast berörda statsledningarna. Gång på gång meddelas att hr Hammarskjöld talat med Nasser, och det antyds att vissa framsteg gjorts. Men i realiteten har ingenting uträttats; tvärtom har, som nyss nämnades, de egyptiska rättskränkningarna skärpts. Under hand har hr Hammarskjöld på Nassers uppdrag föreslagit Israel ett hemligt avtal (eller rättare sagt ett hemligt samförstånd) om att israeliska varor skulle få gå genom Suezkanalen på export, förutsatt att detta skedde på den köpande statens risk och att ingen publicitet i saken förekom. Självfallet kan Israel inte vara tillfredsställt med detta förslag, ty det innebär ett slags erkännande av Egyptens uppträdande, minskar Israels

Suezkanalen och Akabaviken, vägar för Israels handelsfartyg som är stängda eller hotade av arabstaterna.

folkrättsligt ostridiga exportträtt och är beroende på en sekretess som inte rimligen kan upprätthållas. Likväl har Israel gått med på att pröva förslaget genom att avstå från publicitet kring vissa varusändningar, men Egypten har fortsatt beslagläggningarna, som utrikesminister Golda Meir nyss framhållit i kneset.

FN:s eller rättare hr Hammarskjölds hemliga diplomati har alltså totalt slagit fel. Den har hittills varit till fördel för arabstaterna och främst Egypten. Ty denna form av diplomati blir ett skäl för västmakterna, särskilt USA, att inte blanda sig i saken, den ger ett sken av aktivitet åt FN, trots att intet blir åtgjort, och den skymmer bort det avgörande förhållandet att en stat år efter år utsättes för de grövsta rättskränkningar. Då FN samtidigt av politiker och opinionsbildande organ prisas som en rättens väktare, blir följden att människornas naturliga reaktion mot det orättfärdiga dämpas just av den organisation som enligt sina stadgar borde handla, men i praktiken är maktlös.